

Friedrich-Ebert-Stiftung, împreună cu Asociația pentru Politică Externă, vă propune un Newsletter pe subiecte de politică externă și integrare europeană a Republicii Moldova. Newsletter-ul este parte a proiectului comun „Dialoguri de politică externă”.

foreign policy association
APE
asociația pentru politică externă

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

NEWSLETTER

BULETIN LUNAR • IUNIE 2024 • NR.6 (220)

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Newsletter-ul este realizat de Mădălin Necșuțu, redactor-coordonator

TEMELE EDIȚIEI:

- 1.** *Dragoș Tudorache, fost europarlamentar: Moldova trebuie să îndrăznească să vină cu soluții și cu propuneri cât mai creative în modul în care abordează negocierile cu UE*
- 2.** *Mădălin Necșuțu, jurnalist TVR Moldova: De ce alegerile europarlamentare sunt testul viitorului Republicii Moldova?*
- 3.** *Reportaj de Mădălin Necșuțu: “Putem să contribuim în vederea menținerii stabilității și competitivității în Uniunea Europeană”*
- 4.** *Mihai Isac, analist politic: Europarlamentare 2024: Este amenințată integrarea europeană a Republicii Moldova ?*

Știri pe scurt:

UE a lansat în mod oficial, pe 25 iunie, la Luxemburg, negocierile de aderare cu Republica Moldova, potrivit ministrului de Externe a Belgiei, Hadja Lahbib. La rândul său, premierul Dorin Recean a anunțat despre acest lucru într-o postare pe Facebook, menționând că negocierile pe care le-a început Republica Moldova sunt un adevărat succes și că țara noastră va depune toate eforturile pentru a deveni un stat membru al UE. „Azi am trecut într-o nouă etapă, care ne apropie semnificativ de aderarea la Uniunea Europeană. Conferința Interguvernamentală Republica Moldova - UE de astăzi, fixează începerea oficială a negocierilor de aderare și demonstrează că avem capacitatea să construim, până în 2030, un stat prosper, un stat european,” a scris premierul Dorin Recean. Republica Moldova și-a depus oficial cererea de aderare la Uniunea Europeană în 3 martie 2022. Pe 23 iunie, Republica Moldova a primit statut de țară candidat, iar pe 25 iunie au început oficial negocierile de aderare.

Consiliul pentru promovarea proiectelor investiționale de importanță națională a decis să retragă actele permise pentru emisiile de televiziune și servicii audiovizuale în cazul a companiei SRL „Media Resurse” - fondatorul posturilor Orhei TV și TV6 – afiliat oligarhului fugar Ilan Șor. Potrivit autorităților, la momentul față de „Media-Resurse” SRL sunt aplicate interdicții din parte unui executor judecatoresc și interdicții de înstrăinare a părții sociale aplicată prin ordinul Serviciului Fiscal de Stat. Anterior, actele permise au fost retrase companiilor SRL „Telesistem TV” (Primul în Moldova, Accent TV), SRL „Archidoc Group” (Orizont TV) și SRL „Telestar Media” (Canal 2 și Canal 3), ultimele două fiind afiliate oligarhului fugar Vladimir Plahotniuc.

Viceprim-ministrul pentru Reintegrare, Oleg Serebrian, s-a întâlnit pe 25 iunie cu Thomas Lenk, șeful Secției pentru Ucraina, R. Moldova și Cooperare la Marea Neagră din cadrul Ministerului Federal al Afacerilor Externe al Germaniei. În cadrul întrevederii, a fost abordată situația curentă a procesului de reglementare transnistreană, având loc un schimb de opinii privind interacțiunile dintre Chișinău și Tiraspol în cadrul formatelor de dialog existente și prioritățile autorităților moldovenești în domeniul politicilor de reintegrare a R. Moldova. Vicepremierul Oleg Serebrian a mulțumit oficialului german pentru cooperarea fructuoasă în varii sfere de interes comun, inclusiv pe problematica transnistreană, evocând satisfacția pentru menținerea relațiilor bilaterale la un nivel înalt și avansarea acestora inclusiv în perspectiva asumării de către R. Moldova a obiectivului strategic de integrare europeană.

Republica Moldova la momentul adevărului: alegeri, reforme și negocierile cu UE

Premierul Republicii Moldova, Dorin Recean, împreună cu șefa diplomatiei belgiene Hadja Lahbib și comisarul european pentru Vecinătate și Extindere, Oliver Varhelyi într-o conferință de presă pe 25 iunie la Luxemburg
Foto: Guvernul Republicii Moldova Facebook

Republica Moldova se află în fața unui moment istoric din parcursul său pentru integrarea în UE, dar în fața acestui drum există în continuare provocări pe care Chișinăul trebuie să le gestioneze cu mare atenție.

Pe 25 iunie președinția belgiană a Uniunii Europene a

convocat conferința interguvernamentală cu Republica Moldova și Ucraina care a deschis oficial următoarea etapă de negocieri, cea pe capitole de aderare dintre aceste țări candidate și UE.

Momentul a fost ales special ca ultimul exercițiu al actualei președinții rotative a Consiliului

European deținută de Belgia, dar și la final de mandat al actualei componente a Comisiei Europene, care a sprijin din plin cele două țări pe drumul aderării lor la UE. Nu în ultimul rând, exercițiul acesta a avut loc înainte ca Ungaria să preia președinția rotativă a UE în cea de-a doua jumătate a acestui an, ▶

▶ țară care nu este deloc favorabilă aderării Ucrainei la UE.

Consiliul European a decis încă de la summitul din 14 decembrie 2023 începerea negocierilor de aderare cu Republica Moldova și Ucraina, iar până în prezent a avut loc un proces de screening, o prima etapă a negocierilor de aderare. Screening-ul a fost desfășurat în comun de Comisia Europeană și de țara candidată și se referă la 33 de capitole din acquis-ul UE ce trebuie armonizat cu legislațiile naționale ale statelor candidate. Cele 33 de capitole de aderare vor reprezenta o muncă titanică, dar Moldova se pregătește de lansarea negocierilor încă de anul trecut. Pe 7 octombrie 2023, Guvernul a aprobat Planul Național de Acțiuni pentru Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2024-2027 ce vizează domeniile

și capitolele de negociere în vederea aderării la UE.

Document a fost realizat în colaborare cu numeroasele instituții și consultări active cu societatea civilă și este împărțit pe șapte compartimente ce includ: valori fundamentale (stat de drept și justiție); piață internă; competitivitate și creștere incluzivă; agendă verde și conectivitate; resurse naturale, agricultură și coeziune; și nu în ultimul rând relații externe și apărare.

Pentru acest proces tehnic de negociere pe capitole de aderare cu UE, Moldova ia în calcul și ajutorul pe care unele statele deja membre ale UE l-ar putea oferi Moldovei. Prima țară vizată este țara vecină România, datorită afinităților de limbă și cultură, dar și din prisma experienței de circa două decenii pe care România o are ca țară membră a UE, care

a trecut prin acest proces de negocieri pe capitole la momentul aderării ei la UE. Nu în ultimul rând provocările țin și de întărirea capacităților instituționale pentru reforme, atragerea de experți, dar și de asaltul Rusiei sub toate formele pentru a deraia Republica Moldova de pe axul european.

Dar până la urmă, ritmul negocierilor pe capitole cu CE poate fi impus în primul rând de Chișinău, iar Comisia Europeană se poate adapta acestuia. Cu cât Republica Moldova se va arăta mai predispusă la un efort susținut, cu atât Bruxellesul va fi mai implicat să ajute și mai mult. Depinde foarte mult de capacitatea Republicii Moldova „să poată sări peste umbra sa”, astfel încât să se autodepășească și să-și recapete prin muncă eticheta de „elevul silitor al clasei”.

Mădălin Necșuțu

Moldova trebuie să îndrăznească să vină cu soluții și cu propuneri cât mai creative în modul în care abordează negocierile cu UE

Europarlamentarul român Dragoș Tudorache, care tocmai ce și-a încheiat mandatul de raportor al Parlamentului European pentru Republica Moldova, a avut amabilitatea să ofere, la Bruxelles, un interviu buletinului de politică externă al FES/APE despre ce urmează în parcursul european al Republicii Moldova. Am discutat despre impactul alegerilor europarlamentare asupra Republicii Moldova, despre războiul hibrid dus de Rusia împotriva Republicii Moldova și pericolele de securitate aferente, despre rolul României în parcursul european al Republicii Moldova. Totodată, am vorbit și despre cum trebuie făcute reformele la Chișinău

și care trebuie să fie relația cu Comisia Europeană. Vă invităm să citiți despre toate aceste teme în interviul ce urmează:

■ **Domnule Tudorache ați avut importanta misiune în Parlamentul European de a fi raportorul pentru Republica Moldova. Care ar fi concluziile mandatului Dvs în această calitate?**

■ Pentru mine, să știți, că de la bun început a fost o mare bucurie și onoare să am acest mandat. Mai precis, acest rol de raportor al Parlamentului European pentru Republica Moldova, pentru că chiar dacă nu puteam anticipa atunci, la începutul lui 2019, ce urma să se întâmple — și anume întreaga schimbare a așezării geopolitice, nu doar a securității europene, ci așa spune chiar la nivel global — încă de la început am pornit la drum cu ambiția de a contribui cât pot de mult la o opțiune europeană a Republicii Moldova.

Iar ce s-a întâmplat apoi după 2019, în toți acești cinci ani de zile, din punctul meu de vedere, este o poveste de succes în primul rând pentru Moldova. Deoarece s-au făcut niște pași extraordinari pe această cale europeană pe care nimeni nu cred că putea să-i spere. Cred că acest lucru se datorează, în primul rând, cetățenilor Republicii Moldova. Ei sunt cei care au exprimat o opțiune clară prin votul politic pe care l-au dat și prin mandatul politic pe care l-au dat forțelor pro-europene. Societatea moldovenească și-a dorit acest lucru și încă își dorește dezideratul și acesta este cel mai important lucru.

Iar apoi, bineînțeles, a fost contextul la care făceam referire, în care apar de multe ori

oportunități, la nivel politic, dar pe care nu reușim mereu să le exploatăm. În ultimii acești cinci ani, Guvernul de la Chișinău, cu sprijinul celor care au crezut în cauza Moldovei, la Bruxelles și în alte capitale europene, iată că s-a reușit acest parcurs extraordinar. Așadar, plec din acest mandat satisfăcut că s-au obținut foarte multe lucruri în favoarea Moldovei.

Efort colectiv pentru Moldova și Ucraina

■ **V-ați numărat ca fiind unul dintre cei mai vocali avocați ai Republicii Moldova, alături și de alți colegi eurodeputați români la Bruxelles. Cât de mult a contat ca interesele europene ale Republicii Moldova să fie promovate intens de eurodeputații români?**

■ E foarte important. A fost un efort colectiv, nu doar al meu. Cu toții am crezut în această cauză și fiecare, prin contribuția noastră, am susținut și am ajutat la asta. E foarte important pentru că Parlamentul își joacă rolul politic, cel puțin pe ceea ce ține de orientările politice majore și în zona de politică externă. Parlamentul European are un cuvânt politic foarte important prin mesajele pe care le dă atât Comisiei Europene cât și Consiliului European.

Nu e o surpriză și nici nu e nou faptul că Parlamentul European, ca instituție, a avut întotdeauna o agendă mai ambițioasă decât guvernele care au limitările lor de ordin politic. Dar de data aceasta s-a reușit o aliniere între ceea ce și-a dorit Parlamentul, ceea ce și-a dorit și Comisia Europeană și interesele naționale ale fiecărui stat membru, și pentru că s-a lucrat foarte mult vizibil, dar și în spatele scenei.

Și de multe ori în politică sau în diplomatie, ceea ce se întâmplă în spatele scenei este mai important decât ce se întâmplă pe scenă. Deoarece acolo a fost foarte important să reușim să coalizăm forțele politice, indiferent de ideologia lor, ca să se alinieze în spatele acestei ambiții care au ținut de Ucraina și Republica Moldova.

Astfel, parlamentarii au jucat un rol important, fiecare în grupul său politic european. Guvernele europene vin din tot spectrul politic și atunci fiecare a trebuit să joace partitura pe canalele pe care le-a avut pentru a asigura acest consens. Vorbim de un consens esențial, la nivel european, pentru toate visurile care s-au adus, și cele privind recunoașterea statutului de stat candidat, și cele privind deschiderea negocierilor și chiar și acum, în acest moment în care, iată, Moldova și Ucraina vor începe, curând, negocierile de aderare.

■ **Domnule Tudorache, cum vedeți Dvs că va impacta rezultatul acestor alegeri europarlamentare din 9 iunie drumul european al Republicii Moldova pe mai departe?**

■ Eu am convingerea că nu va fi un impact negativ, cel puțin din partea Parlamentului European. Chiar dacă am văzut că există o schimbare a configurației politice în urma alegerilor, este o creștere a numărului de membri ai Parlamentului European care vin din partide cu o agendă nu neapărat de extremă dreaptă, ci o agenda mai apropiată de cea a Moscovei decât de cea promovată de regulă la nivel european.

Dar centrul politic al Parlamentului European rămâne neschimbat și asta este foarte important de

înțeles. Majoritatea pro-europeană puternică pe care a avut-o fostul Parlament, aceeași majoritate se va menține și în acest Parlament. Forțele din centru, PPE, socialiștii și liberalii rămân în continuare o majoritate care poate să susțină alegerea noii Comisii și a noului președinte.

În jurul acestei majorități europene, care chiar în aceste zile se renegociază aici la Bruxelles, dar care cred eu – după felul în care decurg deja negocierile de câteva zile și anume într-o direcție bună – vor garanta că se vor menține opțiunile politice făcute mai înainte de PE. Așadar, nu anticipez o schimbare de optică într-o chestiune atât de importantă cum este relația cu țările Parteneriatului Estic și mai ales cu Ucraina și Republica Moldova.

Este foarte important ce se întâmplă acum. Într-un parteneriat sunt doi parteneri și Republica Moldova și moldovenii își aleg și ei opțiunile politice în acest an și anul viitor. De aceea, este foarte important ca și din partea cealaltă, din partea Republicii Moldova, să se mențină același tonus. Să se mențină aceeași orientare politică și aceleași obiective pentru ca apoi cele două voințe să se întâlnească la mijloc.

Intensificarea războiului hibrid

■ Cum evaluați intensitatea războiului hibrid dus de Rusia în Republica Moldova și dacă trebuie să ne așteptăm la o recrudescență a acestui război hibrid odată cu apropierea alegerilor prezidențiale și a referendumului de integrare europeană ce vor fi organizate în Republica Moldova pe 20 octombrie?

■ Din păcate, nu ne putem aștepta la mai bine, ci dimpotrivă. Republica Moldova a fost unul dintre epicentrele strategiilor de război hibrid pe care Rusia le-a desfășurat în regiune. Nu doar Republica Moldova, în mod evident, dar Republica Moldova a fost, de la bun început, supusă unei presiuni, așa spune, chiar mai mare decât mulți dintre vecini. De ce? Pentru că s-a mizat pe o vulnerabilitate a Republicii Moldova și pe o slăbire care să promoveze Rusia și războiul pe care îl desfășoară împotriva Ucrainei.

Moldova a fost, de la bun început, sub atac hibrid. S-a văzut acest lucru în spațiul public la nivelul dezinformării, la nivelul atacurilor publice, al celor din social media împotriva celor mai importanți vectorii politici la nivelul Republicii Moldova.

Deci a început, apoi a continuat pe parcursul celor doi ani de război și nu pot decât să anticipez că va crește, odată cu apropierea alegerilor prezidențiale și referendumul de integrare în UE.

Sunt alegeri foarte importante pentru Republica Moldova, dar foarte importante și pentru interesele pe care le are Rusia, de a continua să controleze și să submineze țările pe care Rusia le crede, cu viziunea sa imperialistă, în sfera ei de influență și interes. Din păcate, ne putem aștepta ca în lunile următoare, până la alegeri, să vedem o recrudescență a acestui tip de atac hibrid.

■ Ce va însemna pentru Republica Moldova începerea primei runde de negocieri cu UE, pe 25 iunie, a procesului tehnic de negociere pe capitole de aderare cu UE?

■ În primul rând, are o valoare de simbol politic și așa începe cu asta. Acest lucru arată că deja procesul începe, este în desfășurare, așa îndrăzni să spun că este ireversibil și că de acum încolo este doar o chestiune de timp, de metodă, de îndeplinire a criteriilor, a obligațiilor, a măsurilor, prinsă într-un pachet de negociere, dar că procesul în sine este ireversibil. Acesta cred eu că este mesajul politic și simbolul politic important al începerii procesului de negociere.

La nivel administrativ și tehnic, înseamnă momentul de adevăr pentru Guvernul și autoritățile centrale de la Chișinău. Deoarece acum începe ceea ce e un proces foarte complicat pentru care Republica Moldova trebuie să fie cât se poate de pregătită, cât se poate de agilă, de alertă, pentru a menține un ritm susținut în aceste negocieri. Înseamnă promovare de multe pachete legislative și adoptarea acquis-ului comunitar, dar nu doar atât. Înseamnă reforme foarte importante la nivelul tuturor instituțiilor.

Aceste negocieri au elemente tehnice în ele. Dar criteriile nu se bifează doar făcând legi, ci reforme structurale importante care nu sunt făcute doar de dragul criteriilor, dar sunt, în primul rând, benefice societății, economiei și statului Republica Moldova. Aici va fi un efort extraordinar pe care administrația va trebui să-l ducă până la capăt.

Calendar și cerințe fixe

■ Care ar trebui să fie prioritățile în termeni de reforme pentru

Chișinău? Cu ce capitole de negocieri cu UE ar trebui să înceapă Republica Moldova?

■ Este un calendar și o structură. Metodologia de negociere este fixă, clară, iar Comisia Europeană o desfășoară în baza unui calendar prestabilit. Se știe că există un criteriu care stă deasupra tuturor și anume criteriul privind statul de drept care ține de sănătatea democrației într-o țară.

Și vedem, inclusiv pentru unele state membre, că atunci când reformele în zona aceasta nu sunt suficient de mature, suficient de bine așezate, întotdeauna există riscul de a avea un recul.

Din această cauză, în abordarea negocierilor, acesta e un capitol care se deschide și rămâne deschis pe tot parcursul negocierilor până la final. Fiecare stat trebuie să arate că rămâne deplin angajat să respecte acele criterii care privesc statul de drept și criteriile democratice. Acolo sunt și cele mai grele reforme cum ar fi reforma justiției, administrativă sau cea a statului. Sunt chestiunile care țin de pilonii esențiali ai statului și sunt reformele cele mai greu de realizat.

Sunt apoi capitolele mai tehnice, acele capitole care țin de diverse politici publice de linie, fie că este vorba de transporturi, cultură sau economice. Nu spun că sunt mai simple, dar acolo efortul politic este mai mic comparativ cu celelalte capitole. Acolo este o chestiune de adoptare normativă a regulilor acquis-ului comunitar. Dar și acolo sunt reforme structurale importante de făcut, pentru că și economia și diversele sectoare economice

și funcționarea lor țin, în mare măsură, de sănătatea instituțiilor care le guvernează.

Nu vreau să minimizez importanța politică a acelor negocieri și a acelor capitole, dar acelea se închid, odată ce, la nivel tehnic, se termină negocierile. Acele capitole se pot închide mai devreme, ceea ce și dă acces la diverse instrumente de sprijin care sunt foarte importante în parcursul acesta pe care Moldova îl începe.

Țintă politică tangibilă

■ Este integrarea europeană până în 2030 o țintă tangibilă și realistă pentru Republica Moldova?

■ Eu vreau să cred că da. Eu am mai spus-o și în spațiul public, chiar înainte de declarația făcută de președintele Consiliului European, Charles Michel, că eu cred că Moldova trebuie, ea însăși, să-și asume o țintă ambițioasă. Să se țină de această țintă ambițioasă și cumva să impună, prin propriul ritm de avans în negocieri, un ritm crescut și pe partea cealaltă, de partea Comisiei Europene, care se va adapta.

Din experiența pe care o am eu, inclusiv din prisma procesului de aderare la UE a României, Comisia se pliază, cumva, și pe angajamentul pe care un stat candidat îl menține. Dacă vede că dinspre statul candidat nu vine un apetit foarte mare de a lucra intens pe capitole, atunci nici Comisia nu poate să facă minuni. Invers însă, dacă vede că există voință și capacitate, atunci Comisia se poate plia pe un astfel de ritm de negocieri. Eu cred că Republica Moldova trebuie să mențină acest obiectiv.

Moldova poate încerca să fie chiar distructivă, într-un semn pozitiv, în felul în care abordează aceste negocieri. Trebuie să îndrăznească să vină cu soluții și cu propuneri cât mai creative în modul în care abordează negocierile și abordarea unor măsuri și a unor reforme.

Moldova trebuie să dovedească că poate fi un stat al cărui mărime nu face decât să o avantajeze. Faptul că Republica Moldova este un stat mic înseamnă că este și un stat agil. Să ne uităm, de exemplu, ce a însemnat procesul de integrare pentru statele baltice. Acestea au fost mult mai agile în procesele de reforme, comparativ cu statele candidate mai mari din pachetul de aderare din 2004.

Și eu cred că Moldova poate face același lucru și să-și folosească dimensiunea redusă a administrației, a statului și a economiei pentru a se mișca mai repede în procesul de negociere și de a demonstra statelor membre și Comisiei europene că poate fi pregătită pentru momentul 2030.

Pe de cealaltă parte, UE va trebuie să demonstreze că acest proces de lărgire este un imperativ politic. De asemenea, acest proces politic nu este o chestiune doar de formă și că există voința politică de a-l realiza în mod concret. Și atunci se va uita către candidații care sunt mai ușor de absorbit.

Și atunci, eu cred că Moldova, din nou, are un avantaj competitiv aici pe care ar trebui să îl joace în favoarea sa în anii care vin.

■ **Vă mulțumim!**

Editorial

De ce alegerile europarlamentare sunt testul viitorului Republicii Moldova?

*Editorial de Mădălin Necșuțu,
jurnalist TVR Moldova și Balkan Insight*

Febra alegerilor europarlamentare din 9 iunie a fost un test important pentru conștientizarea societății din Republica Moldova de calea europeană aleasă de majoritate.

Numărul-record de peste 57.000 de cetățeni moldoveni care dețin și cetățenia altor state europene, în cvasi-majoritatea lor pe cea română, care au votat la alegerile europarlamentare din 9 iunie, este un indicator important pentru continuarea parcursului european al Republicii Moldova. Faptul că moldovenii cu cetățenie română, care au reprezentat circa 25% din numărul total al cetățenilor români care au votat în diasporă la europarlamentare, denotă în oarecare măsură că mulți se consideră cetățeni europeni și vor să participe activ la viața politică a întregii Europe Unite.

Semnalul este cu atât mai important cu cât el vine într-un context de securitate extrem de dificil în care Rusia a invadat Ucraina tocmai pe considerentul apropiării acestei țări de structurile euro-atlantice și dorința de desprindere de pe orbita influenței rusești.

Curajul de a se prezenta la vot într-un număr mare din partea cetățenilor moldoveni confirmă dorința majorității că Republica Moldova vrea să continue pe calea europeană, în ciuda amenințărilor dure care vin constant și în crescendo dinspre Moscova.

Mize pentru prezidențiale și referendumul de integrare europeană

Participarea mare la europarlamentare este și un barometru care arată o anume predispoziție crescută din partea populației Republicii Moldova de a participa la alegerile

prezidențiale și la referendumul pentru integrarea europeană ce vor avea loc pe 20 octombrie. Cetățenii au demonstrat astfel că sunt gata să-și ia soarta în propriile mâini, în ciuda războiului hibrid și a acțiunilor maligne promovate de Rusia pentru a zădărnici traseul european al Republicii Moldova.

Dacă în privința alegerilor prezidențiale lucrurile sunt oarecum clare și este foarte greu de crezut că actuala șefă a statului, Maia Sandu, nu va obține cel de-al doilea mandat prezidențial, lucrurile stau diferit în ceea ce privește referendumul.

Rusia și-a schimbat strategia și are două ținte pe termen scurt și mediu. Prima, cea de pe termen scurt, vizează referendumul pentru integrare europeană. Rusia are tot interesul unui eșec al acestui referendum fie prin neatingerea pragului de participare, fie prin rezultatul final care să nu permită înscrierea în Constituție a direcției clare de integrare europeană.

A doua se referă la alegerile parlamentare programate pentru iulie 2025, acolo unde forțele pro-europene speră să poată

încheia din nou, pentru următorii cinci ani o coaliție reală pro-europeană care să continue reformele pentru alinierea Republicii Moldova la standardele europene.

Rusia va investi masiv resurse, bani și angajarea actorilor interni și externi într-un eșec al referendumului. Într-un astfel de scenariu, Rusia urmărește ulterior dezvoltarea unei narațiuni potrivit căreia populația nu își dorește de fapt aderarea la UE și această direcție europeană nu este decât o himeră urmărită de partidele proeuropene care ar fi doar marionete ce reprezintă interesele Occidentului, fără a avea însă o bază factuală în rândul populației.

Scenarii de lucru

Așadar, miza Moscovei este în doi pași. Pe termen scurt, este asigurarea invalidării referendumului, pentru ca mai apoi, după alegerile parlamentare din 25 iunie, să fie formată o majoritate șubredă, prin introducerea în coaliția de guvernare a unor partide de tip „cal troian” care să mimeze continuarea parcursului european, dar de

facto, să-l saboteze. Sau al doilea scenariu, cel mai optim pentru Moscova, formarea unei majorități proruse care să marșeze integral pe abandonarea cursului european și virarea spre Federația Rusă.

Aceste scenarii nu pot fi combătute în mod democratic decât printr-un vot masiv pro-european în toamna lui 2024 și vara lui 2025. Este vital pentru Republica Moldova să-și asigure un vot majoritar pentru forțele politice pro-europene și inițiativele lor, în speță referendumul, să poată continua în următorul ciclu electoral de cinci ani pentru a se apropia de acel deziderat al aderării la UE în 2030. Pe plan extern, în special pentru Ucraina, este vital ca la Chișinău să continue să guverneze o putere pro-europeană care să nu creeze probleme Kievului în spatele frontului.

Rezultatele de la europarlamentare și anume asigurarea unei majorități în PE din familiile europene clasice care cred și promovează în continuare proiectul european al UE - Grupul Popularilor Europeni, Social-Democrații Europeni, Renew Europe sau Verzii - ne fac optimiști că dinspre Europa există o majoritate care va lăsa deschisă opțiunea de lărgire a Uniunii Europene. Numărul mare, dar nu majoritar, al forțelor extremiste anti-europene și anti-lărgire din PE, trebuie să fie un factor de asemenea de luat în considerare în ecuația mare a drumului european pentru Republica Moldova și Ucraina.

Însă semnalul dat la europarlamentare trebuie privit ca pe un preludiv al interesului sporit în Republica Moldova față de proiectul european, iar rolul forțelor pro-europene și a întregii societăți este vital în a explica în următoarele luni de ce acel procent de 50-60% dintre moldoveni care vor în UE trebuie amplificat la peste 70%. Ar fi un semnal și pentru statele Uniunii Europene în parte de care depinde acest drum european al Republicii Moldova și anume că există o majoritate solidă care vrea să meargă pe acest drum. Momentan fereastra de oportunitate este deschisă în continuare pentru Republica Moldova. De aceea nu trebuie să existe nicio clipă de apatie sau de anemie politică din partea forțelor proeuropene. Este imperios necesar ca tandemul forțelor politice proeuropene de la Chișinău să meargă în continuare pe linia forțelor politice majoritate din Uniunea Europeană pentru următorii cinci ani.

Pe intern, Republica Moldova trebuie să se arate super-zeloasă în ceea ce privește procesul tehnic de aderare pe capitole. Republica Moldova, așa cum a afirmat public viceprim-ministrul Cristina Gherasimov, nu caută scurtături și nu vrea favoritisme.

Dar în acest caz este nevoie de o și mai mare marșare pe consolidarea capacităților instituționale de a face față unui proces extrem de dificil și birocratic de implementare de reforme grele și, totodată, de armonizarea a legislației interne cu cea a Republicii Moldova. Este nevoie de specialiști care trebuie remunerați ca atare. Este nevoie de asemenea de ajutor din partea statelor partenere, în special România, cu expertiză și profesioniști care să asigure "know how-ul". De asemenea, este nevoie ca în tot acest proces statul de drept și supremația legii să fie consolidate, iar reforma justiției să stea neabătut în capul mesei.

Este greu de menținut o balanță corectă în a nu face excese, chiar dacă vorbim de un scop nobil și un interes național, și de a face reforme draconice care să schimbe radical fața Republicii Moldova dintr-o republică ex-sovietică, la nivelul mentalului colectiv al societății, într-o societate de tip european, deschisă și tolerantă, care pune în centrul atenției cetățeanul și nu statul, așa cum se întâmplă cu autocrațiile de tipul Federației Ruse.

Astfel de transformări nu se fac peste noapte și de obicei necesită minim o generație, dar e rândul cetățenilor Republicii Moldova să demonstreze și ei prin maturitate și voință că aparțin unui nou spațiu de valori apropiat Uniunea Europeană și nu cel al Uniunii Eurasiatice condusă de Rusia într-o reeditare nereușită a Uniunii Sovietice.

Este nevoie de un impuls intrinsec din rândul moldovenilor care să arate că și ei sunt în sinea lor cetățeni europeni prin mentalitate, nu doar prin prisma unui act românesc necesar unor condiții mai bine de muncă sau de călătorie.

Provocări și amenințări

Reziliența încă scăzută și nivelul încă scăzut de consolidare a instituțiilor statului fac o notă disonantă cu voința politică care există din partea clasei conducătoare de

la Chișinău. Dar suntem pe drumul bun și asta ne dă speranțe. Republica Moldova trebuie să treacă prin eforturi inimaginabil de grele ca să reușească, în vreme de război la granițele sale și a unui război hibrid în plină desfășurare din partea Rusiei pe interior, pentru a ieși învingătoare din situația dată.

Comparativ cu alte state din Europa Centrală și de Est, care au aderat în ultimele decenii la UE, Republica Moldova trebuie să o facă în condițiile amenințării armelor rusești în coasta sa. Trăvialul este unul extrem de dificil și poate tocmai de aceea Chișinăul primește ajutor și înțelegere din partea UE. Este un moment extrem de dificil de gestionat, dar fiecare criză aduce și oportunități.

Dacă va trece cu brio acest test, acea reziliență de care vorbim neconținut și care reprezintă de facto capacitatea unui stat de a se recupera după o traumă istorică, s-ar putea ridica la un nivel înalt. Nici Roma nu a fost construită într-o zi, așa cum nu poate avea nimeni pretenția de la Republica Moldova să obțină rezultate spectaculoase peste noapte.

Dar cu toate acestea, clasa politică și instituțiile statului au misiunea neabătută de a nu abdica de la niciun efort necesar în atingerea dezideratului stabilit de aderare la UE până în 2030. Din partea partenerilor strategici este nevoie de sprijin necondiționat și imbolduri pentru fiecare etapă pe care Republica Moldova o parcurge cu mari eforturi în care se luptă cu sistemul cleptocratic local și cu elementele distructive promovate de Rusia în Republica Moldova cu o voracitate aparte.

Ucraina și Republica Moldova constituie într-adevăr o parte importantă a testului noii arhitecturi europene și a păcii viitoare, perturbate acum în Europa după circa 80 de ani de neo-imperialismul și militarismul rus din proximitatea sa și bazinul Mării Negre.

Cu toate acestea, apetitul electoral manifestat de cetățenii Republicii Moldova la alegerile europarlamentare din 9 iunie trebuie să rămână un indicator de dorință crescută a Republicii Moldova de a merge cu motoarele turate la maximum înspre Uniunea Europeană, cu tot bagajul de probleme create de Kremlin și acoliții săi locali.

“Putem să contribuim în vederea menținerii stabilității și competitivității în Uniunea Europeană”

Republica Moldova se află în fața unui moment istoric, a afirmat vicepremierul pentru integrare europeană, Cristina Gherasimov, în cadrul conferinței intitulate „Miza alegerilor europarlamentare pentru Republica Moldova: rezultate, așteptări și oportunități”, organizat de Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) și Fundația Konrad Adenauer (KAS) pe data de 18 iunie la Chișinău.

“Este un moment important pentru noi să înțelegem care sunt implicațiile rezultatelor alegerilor europarlamentare pentru parcursul nostru european. În acest context aș vrea la fel să remarc faptul că avem prieteni foarte buni la Bruxelles și în capitalele europene,” a spus Cristina Gherasimov.

Ea a precizat că există mai multe priorități importante pentru Republica Moldova, în special pentru următorii ani care vor fi foarte importanți pentru parcursul în negocierile a țării cu UE. “Cunoașteți că săptămâna viitoare lansăm oficial procesul de negocierie, chiar dacă la modul practic și la modul tehnic, noi deja l-am început prin faptul că am inițiat acea etapă de screening explicativ. Cu toate acestea, prima conferință interguvernamentală de săptămâna viitoare este un moment istoric pentru noi și vă invit pe toți să fim alături”, a spus vicepremierul.

Sprijin pentru Ucraina

Printre prioritățile următorului Parlament European, Gherasimov s-a arătat încrezătoare că va exista în continuare susținere pentru Ucraina „în

războiul crunt contra invaziei Federației Ruse în Ucraina”. “Pentru țara noastră este foarte important ca acest sprijin pentru Ucraina, în toate formele sale, politic, militar, economic, să continue și nu doar să continue, dar să fie mărit. Din această perspectivă sperăm foarte mult ca următorul Parlament European să mențină la cel mai înalt nivel pe agenda Uniunii Europene necesitatea statelor membre, a instituțiilor Uniunii Europene, de a fi și în continuare solidari cu Kievul”, a mai spus ea.

Pe lângă procesele legate de lărgirea UE, Cristina Gherasimov, a evidențiat și importanța pentru Chișinău a reformelor din interiorul Uniunii Europene, care se discută în ultimii ani, și a instituțiilor europene. “Este foarte important ca statele membre să aibă acel dialog despre reforma instituțiilor Uniunii Europene, și ca și noi, de partea noastră, să ne facem temele pentru acasă. La Chișinău și nu doar la Chișinău, în întreaga țară, ne pregătim pentru aderare și ne planificăm să fim gata pe intern pentru momentul aderării către anul 2030 pentru care depunem toate eforturile să ne mobilizăm pe intern”, a explicat ea.

Însă, a subliniat vicepremierul, aderarea oricărui stat nu depinde doar de el însăși, ci și de situația politică în interiorul statelor membre. “Depinde foarte mult și de evoluțiile politice din statele membre, dar și de evoluțiile politice de la Bruxelles. Cunoașteți bine că dialogul la Bruxelles

vizavi de necesitatea reformei interne a Uniunii Europene este un subiect care a reapărut pe agenda europeană în ultimul an. Și sperăm foarte mult ca acest dialog să fie menținut pe agenda de prioritate, atât la Bruxelles cât și la Strasbourg.

Ritm accelerat și integrare graduală

Ea a mai precizat că o prioritate pentru parcursul european al Republicii Moldova este ritmul accelerat și integrarea graduală de care Chișinăul ar putea beneficia pe parcursul următorilor ani.

“Republica Moldova deja participă în varii programe ale Uniunii Europene care de obicei sunt disponibile sau sunt puse la dispoziție doar statelor membre. Așadar, noi beneficiem de faptul că suntem incluși în diverse programe și

sperăm foarte mult ca și în continuare, pe parcursul următorilor ani, să continuăm să beneficiem de aceste programe, în care să ne mărim participarea”, a mai spus ea.

Vicepremierul a argumentat că acesta este un proces de socializare cu instituțiile Uniunii Europene, iar procesele care au loc în Uniunea Europeană pregătesc mai bine Republica Moldova pentru a deveni un stat membru cu drepturi de pline. „Putem să contribuim în vederea menținerii stabilității și competitivității în Uniunea Europeană. Asta nu înseamnă în niciun caz că ne dorim să beneficiem de careva scurtături. Suntem angajați pe deplin să parcurgem toate acele etape ale oricărui stat candidat. Abordăm cu toată responsabilitatea Planul Național de Acțiuni pentru Aderare. Ne angajăm să ne transformăm ca țară, ca societate, ca economie, în așa fel ca să devenim egali atât în ambiții, oportunități, dar și responsabilități ca și oricare alt stat membru al Uniunii Europene în viitorul apropiat”, a mai spus ea.

Totodată, Republica Moldova va conta pe tot ajutorul pe care îl poate obține în instituții europene.

„Este foarte important pentru noi ca să beneficiem și mai departe de acele portavoci în cadrul Parlamentului European, de care am beneficiat și până acum [...] prieteni adevărați ai Republicii Moldova, care mereu prioritizează acele subiecte prioritare pe agenda noastră de reforme și pentru procesul nostru de transformare, de modernizare ca țară și aici sperăm foarte mult ca și în următorul Parlament European să continuăm acele prietenii pe care le-am creat pe parcursul ultimilor ani, dar și să creăm noi prietenii, noi punți de cooperare în așa fel ca agenda noastră internă mereu să fie o prioritate în forul european, dar și în capitalele europene”, a mai spus ea.

De la decizia Consiliului European din decembrie 2023 și până la 25 iunie a avut loc un proces de “screening” desfășurat în comun de Comisia

Europeană și de țara candidată care se referă la 33 de capitole din acquis-ul UE ce trebuie armonizat cu legislațiile naționale ale statelor candidate.

„Din luna februarie suntem în procesul tehnic, care se numește screening explicativ. Acum trecem în a doua etapă a screening-ului bilateral,” a declarat vicepremierul pentru integrare europeană, Cristina Gherasimov. „Prima etapă ne-a permis să înțelegem care sunt capacitățile noastre, unde trebuie să mai lucrăm, unde trebuie să mai fortificăm echipe de lucru. În prezent, lucrăm să identificăm acele necesități pentru următoarele etape,” a adăugat ea.

Cristina Gherasimov a mai spus că Moldova “nu caută scurtături în acest proces” și că în fiecare minister al Guvernului a fost angajat câte un secretar general adjunct care se focusează doar pe agenda integrării europene. „Aceste lucruri ne ajută să fortificăm capacitățile guvernului la modul general pentru acest proces,” a mai spus ea.

Imperativul reformelor și temele făcute în mod conștient

La rândul său, Ionela Maria Ciolan, cercetătoare și analistă politică a Centrului Wilfried Martens pentru Studii Europene de la Bruxelles, a îndemnat Republica Moldova, în cadrul aceleiași conferințe, să-și pregătească dosarul de aderare, să facă reforme și să fie foarte hotărâtă în acest proces de integrare, deoarece pot exista etape de distragere a atenției.

„Contează ca Republica Moldova să fie foarte hotărâtă pe direcția sa, pentru că există foarte multe distrageri ale atenției. Este foarte important ca Republica Moldova să-și pregătească dosarul, și să beneficieze de acele ferestre de oportunitate, așa cum a făcut-o în ultimii doi ani. Dacă Republica Moldova nu era pregătită, așa cum Georgia nu a fost, nu ar fi ajuns astăzi să fie în această poziție

favorabilă. Nu avem nevoie doar de dorință populară pentru integrarea europeană, avem nevoie și să facem toată munca în ceea ce privește reformele, angajamentele tehnice pe care Comisia Europeană le cere”, a spus Ionela Maria Ciolan.

Directorul executiv al Institutului pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), Iulian Groza, a declarat că, indiferent de faptul că partide radicale au obținut câștiguri în unele țări la alegerile europarlamentare, per ansamblu, principalele grupuri politice din Parlamentul European rămân popularii europeni și social-democrații, fapt ce arată că procesele de extindere vor fi în continuare pe agenda UE.

„Dincolo de interesul pe care îl manifestă cetățenii Republicii Moldova pentru dezbaterile privind politicile europene este preocuparea ce se va întâmpla după, mesajul de bază este că procesele de extindere a Uniunii Europene vor rămâne pe agenda Bruxellesului. Provocarea de bază, după aceste alegeri, este cum va fi gestionată participarea în aceste procese a partidelor de extremă și care va fi impactul produs la nivel național în statele lor”, a punctat Iulian Groza.

Nu în ultimul rând, fostul europarlamentar german Elmar Brok, a subliniat că alegerile prezidențiale și referendumul pentru integrare europeană programate pe 20 octombrie, care vor transmite un mesaj puternic pentru Uniunea Europeană, sunt foarte importante. Brok a mai subliniat că situația economică din multe țări europene s-a înrăutățit ca urmare a invaziei ruse în Ucraina și s-a arătat nedumerit că unele persoane votează cu partide care susțin Kremlinul. „Faptul că statele membre ale Uniunii Europene se confruntă cu probleme economice, inclusiv energetice, este rezultatul invaziei Rusiei în Ucraina. Să votăm pentru partidele care susțin Rusia, responsabilă de situația economică rea, pare a fi o glumă, după părerea mea. Să susținem Kremlinul în acest context este de neînțeles pentru mine”, a declarat Elmar Brok.

Europarlamentare 2024: Este amenințată integrarea europeană a Republicii Moldova ?

Mihai Isac, analist politic

Rezultatul alegerilor europarlamentare din 6-9 iunie 2024 au confirmat avertismentele repetate venite din partea societății civile din diferite state membre UE, a unor medii politice paneuropene și nu numai, privind pericolul ascensiunii forțelor radicale în Parlamentul European (PE). De altfel, acestea au ajuns să formeze Grupul Conservatorilor și Reformiștilor Europeni (ECR) din Parlamentul European, a cărui principală forță politică este partidul premierului italian Giorgia Meloni, a devenit al treia grup politic ca mărime din legislativul european, devansând grupul liberal Renew Europe, condus informal de președintele francez Emmanuel Macron.

Parlamentul European joacă un rol foarte important în triada de conducere a Uniunii Europene, alături de Comisia Europeană și Consiliul European. Compus din 720 de membrii, aleși în mod direct de un electorat de aproximativ 375 de milioane de alegători în 2024, PE este unul dintre organele legislative ale Uniunii Europene. PE are puteri legislative și bugetare egale cu Consiliul, cu anumite excepții, când se aplică procedurile legislative speciale.

Legislativul european joacă un rol important atunci când vine vorba de bugetul blocului comunitar, R. Moldova fiind o beneficiară obișnuită a unor decizii privind alocarea de fonduri, de multe ori la inițiativa unor europarlamentari români.

PE poate trage la răspundere Comisia Europeană, organul executiv al UE, existând diferite demersuri pentru extinderea atribuțiilor în acest sens. PE alege

președintele Comisiei Europene, putând aproba ori respinge numirea întregii Comisii. Totodată, PE poate demara procedurile care pot duce la demiterea Comisiei prin adoptarea unei moțiuni de cenzură.

Cele 27 de state membre ale UE reprezintă una dintre cele mai mari democrații din lume, cu o populație de aproximativ 450 de milioane de locuitori. Doar India, cu o populație de aproximativ 1,5 miliarde de locuitori, din care aproximativ un miliard au drept de vot, depășește numeric UE, pe fondul politicilor promovate de premierul Narendra Modi, aprig contestate de opoziție și care au limitat drastic gradul de democrație reală din imensul stat asiatic.

Test important

Rezultatul alegerilor europarlamentare sunt considerate un barometru al stării de spirit a populației, precum și a tendințelor care pot afecta viața politică internă din statele membre ale UE. Alegerile europarlamentare din 2024 au fost primele desfășurate după declanșarea invaziei pe scară largă a Ucrainei de către armata federală rusă, Moscova încercând să influențeze activ rezultatele alegerilor, parte a războiului hibrid total lansat de Kremlin împotriva statelor occidentale.

Această strategie de „divide et impera” (dezbină și cucerește), aplicată cu diferite grade de succes de serviciile federale de informații de la Moscova în cursul implicării în alegerile europene, influențează direct progresul negocierilor dintre blocul comunitar și diferite state, inclusiv Republica Moldova, Ucraina ori Georgia.

Prin participarea a aproximativ 60.000 de cetățeni ai R. Moldova, care dispun și de cetățenia statului român, la alegerile europarlamentare, ei au reconfirmat interesul crescut față de UE și instituțiile europene.

În afară de cei aproximativ un milion de cetățeni ai R. Moldova care și-au redobândit și cetățenia statului român în ultimele trei decenii, conform legislației naționale a României, între Prut și Nistru, dar și în regiunea controlată ilegal de regimul pro-rus din estul țării locuiesc zeci de mii de cetățeni ai altor state membre ale UE. Fie că vorbim de Bulgaria, Franța, Italia, Portugalia, Grecia, Germania, Spania ori statele nordice, sute de mii de cetățeni ai R. Moldova sunt deja integrați în spațiul comunitar comun prin cetățenia lor. Ei au votat activ la zecile de secții de vot deschise în R. Moldova, mai ales de România (52), dar și în ambasadele ori consulatele statelor membre UE de la Chișinău. Practic prin această participare activă, cetățenii R. Moldova au reconfirmat apartenența lor la un spațiu electoral european comun.

În pofida faptului că nu a fost dat publicității nicio statistică privind participarea la vot pe teritoriul statelor membre UE a cetățenilor

R. Moldova, care dispun de cetățenii europene, este de ajuns să urmărim postările de pe rețelele de socializare pentru a înțelege amploarea implicării diasporei originare din R. Moldova în acest exercițiu democratic la nivel comunitar. O parte din cetățenii R. Moldova au dovedit că sunt deja parte integrantă a UE, cu mult înaintea instituțiilor statului R. Moldova, care rămân restante din păcate la multe din capitolele importante, mai ales atunci când vorbim despre reforma în domeniul justiției.

Ascensiunea extremiștilor

După calmarea spiritelor din mass-media internațională și numărarea voturilor, această ascensiune a extremei drepte a putut fi mai bine înțeleasă. În pofida victoriei la aceste alegeri a unor formațiuni radicale în state importante din Vechea Europă precum Franța ori Austria, previziunile cele mai sumbre nu s-au îndeplinit.

Liderii principalelor partide din PE au semnalat de la început decizia de formare a unui cordon sanitar care să nu permită ascensiunea reprezentanților extremei drepte ori a celei stângi în poziții de conducere de unde ar fi putut influența în mod decisiv viitoarea politică comunitară.

Criza prelungită din Orientul Mijlociu, războiul ilegal dus de Rusia împotriva Ucrainei, dar și problemele economice de anvergură din majoritatea statelor europene au dus la o creștere a votului de protest, de care au profitat partidele extremiste ori

populiste, punând sub presiune democrațiile europene. Într-o notă aparte s-au desfășurat alegerile europarlamentare în R. Moldova, unde acest vot acordat partidelor extremiste a fost mai mic decât cel preconizat, arătând o maturitate mai pronunțată decât a unei părți din electoratul din democrații europene mult mai consolidate.

Pe fondul acestor probleme este de așteptat ca și relațiile dintre R. Moldova și blocul comunitar să fie supuse unor presiuni suplimentare, fiind de așteptat ca o serie de europarlamentari provenind din partide populiste să încerce să folosească în scop electoral anumite particularități și greutatea întâmpinate de procesul de reformă din R. Moldova.

Chișinăul beneficiază de condiții istorice favorabile unice, inclusiv prezența în PE a unui important grup de europarlamentari români, ambasadori dedicați ai integrării europene a R. Moldova. Practic, integrarea R. Moldova este singurul obiectiv major de politică externă susținut de toate partidele importante din România, împreună cu familiile politice europene.

Sub spectrul amenințării Moscovei

Anii electorali 2024 și 2025 din R. Moldova oferă Federației Ruse noi oportunități pentru implementarea unor strategii nocive, menite să saboteze drumul european al Chișinăului. Ultimii ani au demonstrat cu prisosință folosirea corupției ca armă de subminare a statelor țintă de către serviciile de

informații de la Moscova, armă care s-a dovedit extrem de eficientă în climatul actual al R. Moldova.

Această situație poate fi speculată de o serie de europarlamentari, apropiați de interesele Federației Ruse, pentru a încerca suspendarea ori întârzierea negocierilor dintre UE și R. Moldova, dar această situație extremă poate fi evitată de o bună conlucrare a R. Moldova cu principalele grupuri din PE. Ar fi de folos ca deputații din Parlamentul R. Moldova să se implice activ în diferite forme de diplomație parlamentară pentru a susține poziția R. Moldova în dialogul cu PE, dar și cu parlamentele naționale din statele UE.

Depinde foarte mult și de capacitatea R. Moldova de

implementare a unor reforme clare pentru a demonstra noii componente a PE voința politică necesară aderării la UE. Este de așteptat ca o serie de grupuri parlamentare, precum Grupul Conservatorilor și Reformiștilor Europeni din Parlamentul European (ECR), să trateze cu mai multă atenție modul în care Chișinăul va implementa reformele, inclusiv din motive politice interne, specifice statelor membre UE.

Importanța strategică a R. Moldova în contextul războiului din Ucraina, numărul relativ mic al populației și relația specială dintre România și R. Moldova oferă unele avantaje Chișinăului în lungul drum tehnic al integrării europene. Adaptarea și implementarea experienței românești în procesul de negocieri

cu UE ar putea ajuta R. Moldova să evite o serie de greșeli făcute de România ori alte state în momentul aderării lor la blocul comunitar.

Rezultatul alegerilor parlamentare moldovenești din vara anului 2025 va influența orice relație dintre instituțiile UE, inclusiv PE, cu R. Moldova. Este nevoie de campanii de informare a publicului și de multă comunicare strategică a avantajelor integrării în UE. Amenințarea instaurării unui model georgian la Chișinău, unde puterea ar mima integrarea europeană, este cât se poate de reală fiind nevoie de conlucrarea partidelor pro-europene pentru a o depăși. Reacția PE la rezultatul acestor alegeri depinde doar de voința electoratului din Republica Moldova.

Opiniile exprimate de experți în cadrul editorialelor nu reflectă în mod necesar punctul de vedere al Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) și al Asociației pentru Politică Externă (APE).

Asociația pentru Politică Externă (APE) este o organizație neguvernamentală angajată în susținerea procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană și facilitarea procesului de soluționare a problemei transnistrene în contextul europenizării țării. APE a fost constituită în toamna anului 2003 de un grup proeminent de experți locali, personalități publice, de foști oficiali guvernamentali și diplomați de rang înalt, toți fiind animați de dorința de a contribui cu bogata lor experiență și expertiză la formularea și promovarea de către Republica Moldova a unei politici externe coerente, credibile și eficiente.

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) este o fundație politică social-democrată germană, scopurile căreia sunt promovarea principiilor și fundamentelor democrației, a păcii, înțelegerii și cooperării internaționale. FES își îndeplinește mandatul în spiritul democrației sociale, dedicându-se dezbaterii publice și găsirii, într-un mod transparent, de soluții social-democrate la problemele actuale și viitoare ale societății. Friedrich-Ebert-Stiftung activează în Republica Moldova din octombrie 2002.